

Cuprins

Capitolul I. Dialogul social. Pacea socială. Negocierea colectivă	1
1. Dialogul Social	1
1.1. Considerații introductive	1
1.2. Accepțiunea legală	2
1.3. Accepțiunea doctrinară	3
1.4. Pacea socială – scopul esențial al dialogului social	3
1.5. Modalitățile de realizare a dialogului social	4
2. Organizațiile sindicale	6
2.1. Considerații introductive	6
2.2. Accepțiunea legală a sindicatelor	7
2.3. Accepțiunea doctrinară a sindicatelor	9
2.4. Trăsăturile și principiile organizațiilor sindicale	9
2.5. Persoane care se pot sindicaliza	12
2.6. Persoane care nu se pot sindicaliza	12
2.7. Constituirea, organizarea și funcționarea organizațiilor sindicale	14
2.8. Atribuțiile organizațiilor sindicale	16
2.9. Reprezentativitatea organizațiilor sindicale	20
2.9.1. Aspecte controversate privind deciziile Curții Constituționale în materia reprezentativității sindicatelor	25
2.10. Dovada îndeplinirii condițiilor de reprezentativitate pentru organizațiile sindicale	28
2.11. Durata reprezentativității organizațiilor sindicale	30
3. Reprezentanții salariaților	31
3.1. Atribuțiile reprezentanților salariaților	32
4. Organizațiile patronale	32
4.1. Sediul materiei	33
4.2. Trăsăturile organizațiilor patronale	34

4.3. Constituirea, organizarea și funcționarea organizațiilor patronale _____	34
4.4. Atribuțiile organizațiilor patronale _____	35
4.5. Reprezentativitatea organizațiilor patronale _____	36
4.6. Dovada îndeplinirii condițiilor de reprezentativitate pentru organizațiile patronale _____	36
5. Rolul statului în dialogul social _____	38
5.1. Consiliul Economic și Social _____	39
5.1.1. Aspecte generale _____	39
5.1.2. Structura Consiliului Economic și Social _____	39
5.1.3. Competențele Consiliului Economic și Social _____	40
5.2. Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social _____	41
5.2.1. Atribuțiile Consiliului Național Tripartit pentru Dialog Social _____	41
6. Negocierea colectivă _____	43
6.1. Considerațiuni generale privind negocierea _____	43
6.2. Negocierea în cadrul relațiilor de muncă _____	44
6.2.1. Repere istorice _____	44
6.2.2. Negocierea colectivă în România _____	46
6.3. Negocierea colectivă – obligatorie sau facultativă _____	46
6.4. Scurtă analiză a unei eventuale prevederi legale privind obligativitatea încheierii contractului colectiv de muncă la nivel de unitate _____	49
6.5. Funcțiile negocierii colective _____	50
Capitolul II. Negocierea și convențiile colective de muncă în dreptul internațional și european _____	52
1. Negocierea și convențiile colective de muncă în dreptul internațional _____	52
1.1. Analiza negocierii colective și a contractelor colective de muncă prin prisma Convențiilor și Recomandărilor O.I.M. _____	52
1.2. Convenția nr. 87/1948 privind libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical _____	52
1.3. Convenția nr. 98/1949 privind aplicarea principiilor dreptului de organizare și negociere colectivă _____	54

1.4. Convenția nr. 135/1971 privind protecția reprezentanților lucrătorilor în întreprinderi și înlesnirile ce se acordă acestora _____	55
1.5. Convenția nr. 154/1981 privind promovarea negocierii colective (ratificată de România) _____	56
1.6. Convenția nr. 151/1978 privind protecția dreptului de organizare și procedurile de determinare a condițiilor de ocupare în funcția publică _____	58
1.7. Recomandarea nr. 91/1951 privind contractele colective de muncă _____	60
1.8. Recomandarea nr. 163/1981 privind negocierea colectivă _____	63
2. Alte documente de drept internațional în materia negocierii colective și a contractelor și acordurilor colective de muncă _____	65
2.1. Convenția internațională cu privire la drepturile economice, sociale, culturale, adoptată de către O.N.U. în anul 1966 (ratificată de România) _____	65
2.2. Carta interamericană a garanțiilor sociale, adoptată la Bogota în anul 1948 _____	66
2.3. Protocolul din anul 1988 la Convenția americană a drepturilor omului în domeniile economic, social și cultural _____	67
3. Negocierea colectivă, contractele și acordurile colective de muncă în dreptul european _____	68
3.1. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale _____	68
3.2. Carta socială europeană revizuită _____	69
3.3. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene _____	71
4. Dialogul social în cadrul Uniunii Europene. Politica socială. Acordurile colective de muncă _____	72
4.1. Considerațiuni introductive _____	72
4.2. Organizațiile sindicale de la nivelul U.E. _____	73
4.3. Organizațiile patronale de la nivelul U.E. _____	74
4.4. Comitetele de dialog sectorial _____	74

4.5. Reprezentativitatea partenerilor sociali de la nivelul U.E. _____	75
4.6. Comitetul Economic și Social European (C.E.S.E.) _____	76
4.7. Politica socială în cadrul tratatelor Uniunii Europene _____	77
4.8. Politica socială în cadrul Tratatului de funcționare a Uniunii Europene _____	79
4.9. Aspecte controversate _____	82
5. Conceptul de lucrător în legislația Uniunii Europene și a O.I.M. _____	85
6. Normele O.I.M. și normele U.E. în caz de conflict în dreptul intern al statelor membre _____	88
7. Considerațiuni finale _____	89
Capitolul III. Aspecte comparative din legislația altor state privind negocierea colectivă și convențiile colective de muncă _____	92
1. Aspecte introductive _____	92
2. Germania _____	92
2.1. Dreptul la negociere colectivă _____	92
2.2. Negocierea contractelor colective de muncă _____	93
2.3. Reprezentativitatea părților _____	93
2.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă _____	93
2.5. Nivelurile la care se pot încheia contracte colective de muncă _____	94
2.6. Durata contractului colectiv de muncă _____	94
2.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	94
2.8. Conținutul contractului colectiv de muncă _____	94
2.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă _____	95
2.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă _____	95
2.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	95

3. Franța _____	96
3.1. Dreptul la negociere colectivă _____	96
3.2. Negocierea contractelor colective de muncă _____	96
3.3. Reprezentativitatea părților _____	96
3.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă _____	97
3.5. Nivelurile la care se pot încheia contracte colective de muncă _____	97
3.6. Durata contractului colectiv de muncă _____	97
3.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	97
3.8. Conținutul contractului colectiv de muncă _____	98
3.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă _____	98
3.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă _____	98
3.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	98
4. Anglia _____	99
4.1. Dreptul la negociere colectivă _____	99
4.2. Negocierea contractelor colective de muncă _____	99
4.3. Reprezentativitatea părților _____	100
4.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă _____	100
4.5. Nivelurile la care se pot încheia contracte colective de muncă _____	101
4.6. Durata contractelor colective de muncă _____	101
4.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	101
4.8. Conținutul contractelor colective de muncă _____	101
4.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă _____	102
4.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă _____	102
4.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	102

5. Croația	103
5.1. Dreptul la negociere colectivă	103
5.2. Negocierea contractelor colective de muncă	103
5.3. Reprezentativitatea părților	103
5.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă	104
5.5. Nivelurile la care se pot încheia contracte colective de muncă	104
5.6. Durata contractelor colective de muncă	104
5.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă	104
5.8. Conținutul contractelor colective de muncă	104
5.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă	105
5.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă	105
5.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici	105
6. Bulgaria	106
6.1. Dreptul la negociere colectivă	106
6.2. Negocierea contractelor colective de muncă	106
6.3. Reprezentativitatea părților	107
6.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă	107
6.5. Nivelurile la care se pot încheia contracte colective de muncă	107
6.6. Durata contractelor colective de muncă	107
6.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă	107
6.8. Conținutul contractelor colective de muncă	108
6.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă	108
6.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă	109

6.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	109
7. Federația Rusa _____	109
7.1. Dreptul la negociere colectivă _____	109
7.2. Negocierea contractelor și a acordurilor colective de muncă _____	110
7.3. Reprezentativitatea părților _____	110
7.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor și a acordurilor colective de muncă _____	110
7.5. Nivelurile la care se încheie acordurile colective de muncă _____	111
7.6. Durata contractelor și a acordurilor colective de muncă _____	111
7.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor și a acordurilor colective de muncă _	111
7.8. Conținutul contractelor și a acordurilor colective de muncă _____	111
7.9. Executarea și extinderea contractelor și a acordurilor colective de muncă _____	112
7.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor și a acordurilor colective de muncă _	112
7.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	113
8. Statele Unite ale Americii _____	113
8.1. Dreptul la negociere colectivă _____	113
8.2. Negocierea contractelor colective de muncă	113
8.3. Reprezentativitatea părților _____	113
8.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă _____	114
8.5. Nivelurile la care se încheie contractele colective de muncă _____	114
8.6. Durata contractelor colective de muncă ____	114
8.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	114
8.8. Conținutul contractelor colective de muncă _	115
8.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă _____	115

8.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă _____	115
8.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	115
9. China _____	116
9.1. Dreptul la negociere colectivă _____	116
9.2. Negocierea contractelor colective de muncă _____	116
9.3. Reprezentativitatea părților _____	117
9.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă _____	117
9.5. Nivelurile la care se încheie contractele colective de muncă _____	117
9.6. Durata contractelor colective de muncă _____	117
9.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	118
9.8. Conținutul contractelor colective de muncă _____	118
9.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă _____	118
9.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă _____	118
9.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	119
10. Japonia _____	119
10.1. Dreptul la negociere colectivă _____	119
10.2. Negocierea contractelor colective de muncă _____	119
10.3. Reprezentativitatea părților _____	120
10.4. Calitatea de izvor de drept a contractelor colective de muncă _____	120
10.5. Nivelurile la care se încheie contractele colective de muncă _____	120
10.6. Durata contractelor colective de muncă _____	120
10.7. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	121
10.8. Conținutul contractelor colective de muncă _____	121
10.9. Executarea și extinderea contractelor colective de muncă _____	121

10.10. Modificarea, suspendarea, încetarea contractelor colective de muncă _____	122
10.11. Negocierea colectivă în sectorul public și pentru funcționarii publici _____	122
11. Concluzii _____	122

Capitolul IV. Regimul juridic al contractelor colective de muncă, al acordurilor colective și al acordurilor, al convențiilor și al înțelegerilor prevăzute de art. 153 din Legea nr. 62/2011 (a dialogului social) _____

1. Contractul colectiv de muncă _____	125
1.1. Istoricul reglementării contractelor colective de muncă în România _____	125
1.1.1. Contractele colective de muncă în Legea asupra contractelor de muncă din anul 1929 _	126
1.1.2. Contractele colective de muncă în Codul muncii din anul 1950 _____	129
1.1.3. Contractele colective de muncă în Codul muncii din anul 1973 _____	130
1.1.4. Contractele colective de muncă după anul 1989. Codul muncii din anul 2003. Legea nr. 62/2011 (a dialogului social) _____	132
1.2. Scop, definiție, terminologie, caractere juridice _____	133
1.2.1. Scopul contractului colectiv de muncă _____	133
1.2.2. Definiția contractului colectiv de muncă _____	134
1.2.3. Terminologia instituției juridice a contractului colectiv de muncă _____	136
1.2.4. Caracterele juridice ale contractului colectiv de muncă _____	138
1.3. Natura juridică a contractului colectiv de muncă _____	139
1.4. Importanța contractului colectiv de muncă _	143
1.5. Negocierea contractului colectiv de muncă__	146
1.6. Părțile și reprezentarea lor la încheierea contractului colectiv de muncă _____	151

1.6.1. Reprezentarea părților în sectorul privat _____	151
1.6.2. Reprezentarea părților în sectorul bugetar _____	155
1.6.3. Aspecte controversate _____	155
1.7. Nivelurile la care se încheie contractele colective de muncă _____	156
1.8. Durata contractului colectiv de muncă _____	158
1.9. Forma, înregistrarea și publicitatea contractelor colective de muncă _____	160
1.9.1. Forma contractelor colective de muncă _____	160
1.9.2. Înregistrarea contractelor colective de muncă _____	161
1.9.3. Publicitatea contractelor colective de muncă _____	167
1.10. Conținutul contractelor colective de muncă _____	169
1.11. Efectele contractelor colective de muncă _____	182
1.12. Extinderea efectelor contractelor colective de muncă _____	186
1.13. Executarea contractului colectiv de muncă _____	189
1.14. Interpretarea contractului colectiv de muncă _____	192
1.15. Nulitatea contractului colectiv de muncă _____	196
1.16. Contractul colectiv de muncă în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora _____	200
1.17. Modificarea, suspendarea și încetarea contractului colectiv de muncă _____	203
1.17.1.A). Modificarea contractului colectiv de muncă prin acordul părților _____	204
1.17.1.B). Modificarea de drept a contractului colectiv de muncă _____	206
1.17.1.C). Aspecte controversate _____	206
1.17.2. Suspendarea contractului colectiv de muncă _____	207

1.17.3. Încetarea contractului colectiv de muncă _____	209
1.18. Regimul juridic al drepturilor „câștigate” în cadrul unui contract colectiv de muncă. Intervenția legiutorului în contractele colective de muncă _____	211
1.19. Corelația contractelor colective de muncă cu celelalte izvoare specifice ale dreptului muncii, cu referire și la corelația cu prevederile contractelor individuale de muncă _____	215
1.20. Pro și contra contractului colectiv de muncă unic la nivel național _____	221
2. Acordurile colective de muncă _____	248
2.1. Negocierea colectivă pentru funcționarii publici _____	248
2.2. Natura juridică a acordurilor colective de muncă _____	250
2.2.1. Noțiunea acordului colectiv de muncă _	250
2.2.2. Caracterele juridice ale acordurilor colective de muncă _____	251
2.2.3. Natura juridică a acordurilor colective de muncă _____	252
2.3. Încheierea acordurilor colective de muncă __	252
2.4. Durata acordurilor colective de muncă ____	253
2.5. Nivelurile la care se pot încheia acorduri colective de muncă _____	254
2.6. Forma acordurilor colective de muncă ____	255
2.7. Conținutul acordurilor colective de muncă __	256
2.8. Executarea acordurilor colective de muncă _	261
2.9. Comisiile paritare _____	261
2.10. Publicitatea acordurilor colective de muncă _____	263
2.11. Modificarea, suspendarea, încetarea acordurilor colective de muncă _____	264
2.11.1. Modificarea acordurilor colective de muncă _____	264
2.11.2. Suspendarea acordurilor colective de muncă _____	265

2.11.3. Încetarea acordurilor colective de muncă _____	265
3. Alte tipuri de acorduri, convenții sau înțelegeri în cadrul dialogului social (art. 153 din Legea dialogului social) _____	266
3.1. Regimul juridic _____	267
3.2. Conținutul _____	269
3.3. Nivelurile la care se pot încheia acordurile, convențiile și înțelegerile _____	271
3.4. Efectele acordurilor, convențiilor și înțelegerilor _____	271
3.5. Executarea, modificarea, suspendarea și încetarea acordurilor, a convențiilor și a înțelegerilor _____	272
3.6. Utilitatea practică a convențiilor, a acordurilor și a înțelegerilor prevăzute de art. 153 din Legea nr. 62/2011 _____	272
Capitolul V. Concluzii și propuneri de lege ferenda _____	274
Bibliografie selectivă _____	280